

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Rahoituslinjaukset ja yritystukien hakeminen Varsinais-Suomessa

Ohjelmakausi 2007 – 2013

Yritysosasto

SISÄLTÖ

1.	YLEISTÄ VALTIONAVUSTUKSESTA YRITYSTOIMINNAN KEHITTÄMISEKSI	3
2.	YRITYSTEN KÄYTÖSSÄ OLEVAT RAHOITUSMUODOT	4
3.	KUKA VOI SAADA RAHOITUSTA?	4
4.	RAHOITUKSEN KOHTEET JA TUEN MÄÄRÄ.....	5
4.1.	Kehittämisyavustus investointeihin	5
4.2.	Kehittämisyavustus muihin kehittämistoimenpiteisiin.....	6
4.3.	Kehittämisyavustus palkkamenoihin ja muihin toimintamenoihin.....	7
4.4.	Yritysten toimintaympäristön kehittämisyavustus.....	7
4.5.	Energiatuet.....	8
4.6.	Kyläkauppatuki.....	8
4.7.	Valmistelurahoitus (avustus tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmisteluun)	8
5.	RAHOITUKSEN HAKEMINEN	9
6.	RAHOITUKSEN MAKSAMINEN	10
7.	PAIKALLA VARMENTAMINEN.....	10
8.	PAINOPISTEET JA TUEN KOHTEET SEUTUKUNNITTAIN	11
9.	MUITA LINJAUKSIA JA RAJOITUKSIA.....	12
10.	YHTEYSHENKILÖT JA LISÄTIETOJA	13

1. YLEISTÄ VALTIONAVUSTUKSESTA YRITYSTOIMINNAN KEHITTÄMISEKSI

Laki valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi (1336/2006) ja siihen liittyvä asetus (675/2007) astuivat voimaan 18.6.2007. Lainsäädäntöä on tarkoitus soveltaa EU-ohjelmakaudella 2007 – 2013. Säädösten tavoitteena on parantaa erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten pitkän aikavälin kilpailukykyä kehittämällä osaamista, teknologian tasoa, kansainvälistymisen edellytyksiä, sekä yritysten toimintaympäristöä. Rahoitusta suunnataan erityisesti yrityksille, joilla on hyvät kasvuedellytykset.

Tiivistetysti edellä mainittujen säädösten tarkoituksena on edistää taloudellista kasvua, työllisyyttä, sekä muita elinkeinopoliittisia tavoitteita myöntämällä avustuksia erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kasvua, kehittämistä ja perustamista edistäviin hankkeisiin. Kehittämisasiavustus on harkinnanvarainen tuki, jota voidaan myöntää hankkeisiin, joissa avustuksen arvioidaan merkittävästi vaikuttavan hankkeen toteuttamiseen nopeammassa aikataulussa, korkeatasoisempana, laajempaan tai hanketta ei toteuteta lainkaan ilman tukea. Kehittämisasiavustusta voidaan myöntää yrityksen pitkän aikavälin kilpailukykyä parantavaan hankkeeseen, jolla arvioidaan olevan merkittävä vaikutus yrityksen:

1. kasvuun
2. teknologiaan
3. kansainvälistymiseen
4. tuottavuuteen
5. liiketoimintaosaamiseen

Avustuksen puoltavana tekijänä pidetään hankkeen myönteisiä työllisyys-, ympäristö- ja tasa-arvovaikutuksia.

Avustusta suunnataan hankkeisiin, jotka edistävät:

1. uuden yritystoiminnan syntymistä;
2. uusien tuotteiden, palvelujen, ja tuotantomenetelmien kehittämistä sekä käyttöönottoa;
3. tutkimustulosten kaupallistamista ja innovaatiotoimintaa;
4. uuden teknologian soveltamista ja käyttöönottoa;
5. pienten ja keskisuurten yritysten yhteistoimintaa;
6. alueiden yritystoiminnan monipuolistamista tai vahvistamista; tai
7. yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten sekä yritysten ja muiden julkisten yhteisöjen yhteistoimintaa.

2. YRITYSTEN KÄYTÖSSÄ OLEVAT RAHOITUSMUODOT

Ohjelmakaudella 2007 – 2013 on käytettävissä seuraavat rahoitusmuodot:

- **Yrityksen kehittämisavustus.** Uudessa kehittämisavustuksessa yhdistyvät aikaisemmin käytössä olleet rahoitusmuodot investointituki ja pk-yrityksen kehittämistuki. Muutoksella tavoitellaan kokonaisvaltaisempia, laajempia ja yritysten toimintaa monipuolisemmin kehittäviä hankkeita.
- **Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus.** Rahoitusta voidaan käyttää aikaisempaa toimintaympäristötukea joustavammin pk-yritysten kehittämistä edistäviin hankkeisiin sekä pk-yritysten ja oppi- ja tutkimuslaitosten yhteistyöedellytysten parantamiseen. Sen käyttöalaa on laajennettu kattamaan mm. yritystoimintaa tukevat selvitykset.
- **Energiatuki.** Uusi energiatukiasetus (1313/2007) astui voimaan vuoden 2008 alussa. Energiatuella vaikutetaan uusiutuvien energialähteiden käytön lisääntymiseen, energiansäästön tehostumiseen, uuden energiateknologian käyttöönoton edistämiseen, sekä energian tuotannon ja käytön ympäristöhaittojen vähentämiseen.
- **Avustus kyläkaupan investointeihin.** Taajaan asutun alueen ulkopuolella sijaitsevalle pienelle päivittäistavaroita myyväälle kaupalle voidaan 2008 – 2011 myöntää avustusta investointiin, jolla parannetaan tai monipuolistetaan palveluja.
- **Kehittämisavustus pk-yritysten tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmisteluun.** Valmistelurahoituksella autetaan pk-yrityksiä valmistelemaan varsinaisia kehittämishankkeitaan ja selvittämään menestymismahdollisuuksiaan.

3. KUKA VOI SAADA RAHOITUSTA?

Yrityksen kehittämisavustusta myönnetään Varsinais-Suomessa vain pienille ja keskisuurille yrityksille. Voimassa olevan yrityskokomääritelmän rajat ovat seuraavat:

- **pieni ja keskisuuri yritys** – työllistää vähemmän kuin 250 työntekijää ja vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa.
- **pieni yritys** – työllistää 10 – 49 työntekijää ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa.
- **mikroyritys** – työllistää vähemmän kuin 10 työntekijää ja vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa (huom! maaseudulla sijaitsevien mikroyritysten hakemukset käsitellään ensisijaisesti TE-keskuksen maaseutuosastolla).

Yrityksen työntekijämäärän ja vuosiliikevaihdon tai taseen loppusumman lisäksi otetaan myös kantaa yrityksen riippumattomuuteen (komission suositus 2003/361/EY), eli jos esim. pk-

määritelmää suuremmat yritykset omistavat enemmän kuin 25 % hakijayrityksestä, kehittämisavustusta ei voida myöntää.

Yrityksille, joiden hankkeen toimiala Tilastokeskuksen toimialaluokituksen perusteella kuuluu kalatalouteen, maatalouteen, tai metsätalouteen, ei ole mahdollista myöntää yrityksen kehittämisavustusta, koska näille toimialoille löytyy omat tukijärjestelmänsä.

Avustuksen myöntämisen perusedellytyksenä on, että yrityksellä on **edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan** ja että avustuksella arvioidaan olevan **merkittävä vaikutus hankkeen toteuttamiseen**. Yrityksen kehittämisavustuksen saajan on **pidettävä avustuksen piiriin kuuluvista menoista projektikirjanpitoa**, joka tulee toteuttaa osana avustuksen saajan kirjanpitolain mukaista kirjanpitoa, ellei TE-keskuksen kanssa ole asiasta toisin sovittu.

4. RAHOITUKSEN KOHTEET JA TUEN MÄÄRÄ

4.1. Kehittämisavustus investointeihin

Yrityksen kehittämisavustusta voidaan myöntää aineellisiin ja aineettomiin investointimenoihin.

Aineelliset investoinnit voivat olla mm.

- maa-alueita
- rakennuksia
- koneiden, laitteiden ja kaluston hankinta
- koneiden ja laitteiden pitkäaikaisesta vuokraamisesta aiheutuvat menot enintään kolmen vuoden ajalta.

Aineettomat investoinnit mm.

- teknologian siirtoon liittyvien patenttioikeuksien hankinta
- käyttöilupien hankinta
- tietotaidon ja patentoimattoman teknisen tietämyksen hankinta.

Kehittämisavustuksen myöntäminen investointiin edellyttää, että avustuksen saaja rahoittaa investoinnin hankintamenosta vähintään 25 % sellaisella rahoituksella, jossa ei ole julkisen rahoittajan myöntämää rahoitusta.

Investointiin myönnettävän kehittämisavustuksen suuruus on porrastettu yrityksen sijainnin ja koon perusteella. Avustuksen ja mahdollisen muun valtion tueksi katsottavan tuen yhteenlaskettu enimmäisprosenttiosuus investoinnin arvonlisäverottomasta hankintamenosta on:

	I TUKIALUE Enimmäisprosenttiosuus	II TUKIALUE Enimmäisprosenttiosuus	III TUKIALUE Enimmäisprosenttiosuus
Suuri yritys	15	10	-
Keskisuuri yritys	25	15	7,5
Pieni yritys	35	25	15
Mikroyritys	35	25	20
Mikroyritys harvaan asutulla maaseudulla	35	35	30

Varsinais-Suomessa ei ole I tukialueeseen kuuluvia alueita. II tukialueeseen kuuluvat meillä varsinaiset saaristokunnat Dragsfjärd, Houtskari, Iniö, Korppoo, Kustavi, Nauvo, Rymättylä ja Velkua, sekä Kemiön ja Västanfjärdin kunnat kokonaisuudessaan. Lisäksi II tukialueeseen kuuluvat eräiden kuntien saaret, joihin ei ole kiinteää tieyhteyttä, sekä valtioneuvoston asetuksen 1212/2003 2 §:ssä mainitut muut alueet. Kuntaliitosten takia muutettu asetus astuu voimaan 1.1.2009, mutta tukialueet ovat edelleen maantieteellisesti samat.

4.2. Kehittämisyhteistyö muihin kehittämistoimenpiteisiin

Kehittämisyhteistyöstä voidaan myös myöntää yrityksen muihin kehittämistoimenpiteisiin kuin investointeihin. Muilla kehittämistoimenpiteillä tarkoitetaan yrityksen liiketoimintaosaamisen, kansainvälistymisen sekä tuotteiden ja tuotantomenetelmien kehittämistä, yrityksen perustamis- ja toimintaedellytysten selvittämistä sekä muuta niihin rinnastettavaa yritystoiminnan merkittävää kehittämistä. Muista kehittämistoimenpiteistä aiheutuvia menoja voivat olla seuraavat:

- ulkopuolisten palvelujen ja asiantuntijoiden käytöstä aiheutuvat menot (esim. konsultointi);
- palkkamenot;
- suunnitelmaan perustuvat matkamenot;
- ulkomailla pidettäville messuille tai näyttelyyn osallistumisesta aiheutuvat menot
- kone- ja laitehankinnoista tai niiden vuokraamisesta aiheutuvat menot tuote- ja tuotantomenetelmien kehittämishankkeissa edellyttäen, että hankinnat ovat välttämättömät hankkeen läpiviemiseksi (ei tuotantokoneita)
- raaka-aineiden ja puolivalmisteiden hankinnasta aiheutuvat menot mikäli kyseessä on tuotteiden tai tuotantomenetelmien kehittämishanke. Kuitenkaan myytäväksi tarkoitettua prototyyppiä kehittämiseksi aiheutuviin menoihin ei myönnetä avustusta.

Avustuksen piiriin voidaan pääsääntöisesti hyväksyä vain palkkamenot, jotka aiheutuvat yrityksen kehittämisen kannalta keskeisen uuden toimihenkilön (avainhenkilön) palkkaamisesta yritykseen. Tuote- tai tuotantomenetelmien kehittämishankkeissa avustuksen piiriin voidaan hyväksyä myös olemassa olevan henkilöstön palkkamenot. Edellytyksenä on, että henkilöllä on oleellinen merkitys kehittämistoimenpiteen toteuttamisessa ja että asianomaisen työntekijän ajankäyttöä hankkeen piirissä seurataan erillisellä kirjallisella tunti- tai päivätaimalla työtuntien seurannalla. Avustuksen piiriin hyväksytään palkkamenot ilman työnantajanmaksuja.

Kehittämisyhteistyö muihin kehittämistoimenpiteisiin ja saman hankkeeseen mahdollisesti kuuluva muu valtion tueksi katsottava rahoitus voi olla enintään 50 % kehittämistoimenpiteiden menoista. Tuote- ja tuotantomenetelmien kehittämishankkeissa avustustaso on kuitenkin yleensä II tukialueella enintään 40 % ja III tukialueella 35 %. Mikäli tukitaso ylittää 40 ja 35 prosentin rajat, koko tuki myönnetään de minimis-tukena (vähämerkityksellinen tuki). Yrityksellä saa olla yhteensä enintään 200 000 euroa de minimis-tukea ajanjaksolla, joka kattaa kuluvan ja kaksi edellistä verovuotta.

4.3. Kehittämisyavustus palkkamenoihin ja muihin toimintamenoihin

Aloittavalle ja pienelle innovatiiviselle yritykselle (hautomoyritykselle) voidaan myöntää kehittämisavustusta palkkamenoihin ilman työnantajamaksuja tai yrittäjän kohtuullisiin laskennallisiin palkkamenoihin. Lisäksi voidaan myöntää avustusta asiantuntija- ja muiden palvelujen käytöstä aiheutuviin menoihin sekä toimitilojen ja laitteiden vuokramenoihin. Tämänäyttöisessä hautomohankkeessa avustus on enintään 50 prosenttia.

4.4. Yritysten toimintaympäristön kehittämisavustus

Toimintaympäristön kehittämisavustus on harkinnanvarainen avustus, jota voivat hakea voittoa tavoittelemattomat julkiset tai yksityiset yhteisöt sekä säätiöt. Julkisella yhteisöllä tarkoitetaan kuntaa, kuntayhtymää, ammattikorkeakoulua tai yliopistoa. Yksityisellä yhteisöllä tarkoitetaan taas voittoa tavoittelemattomaa yhdistystä, osuuskuntaa tai yritystä. Avustuksen tarkoituksena on edistää yritystoiminnan syntymistä ja kehittymistä alueella kehittämällä yritysten tarvitsemia palveluja. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeella on merkittävä vaikutus alueen pienten ja keskisuurten yritysten perustamisen, laajentamisen tai kehittämisen kannalta. Avustusta voidaan myöntää:

1. pk-yritysten tarvitsemien palvelujen kehittämishankkeisiin
2. yritystoiminnan kannalta tarpeellisiin selvityksiin
3. yritysten ja oppilaitosten sekä yritysten ja muiden julkisten yhteisöjen välisen sekä yritysten välisen yhteistyön edistämiseen liittyviin hankkeisiin
4. muihin yritysten toimintaympäristöä ja toimintaedellytyksiä parantaviin toimenpiteisiin liittyviin hankkeisiin

Toimintaympäristön kehittämisavustuksen piiriin voidaan hyväksyä seuraavantyyppisiä kustannuksia:

- ulkopuolisten palvelujen ja asiantuntijoiden käytöstä aiheutuvat menot
- palkkamenot
- matkamenot
- tilojen ja koneiden ja laitteiden vuokrista aiheutuvat menot
- investointimenot (eräin edellytyksin)
- raaka-aine ja puolivalmistehankinnoista aiheutuvat menot
- yleiskustannukset

Palkkamenoja hyväksytään pääsääntöisesti vain silloin, kun hankkeen toteuttamiseen palkataan henkilöstöä saajatahon ulkopuolelta. Palkkamenot hyväksytään työnantajamaksuineen. Yleiskustannuksina voidaan hyväksyä vain tosiasiallisesti aiheutuneita ja kirjanpidosta todennettavissa olevia hallintamenoja (puhelin-, posti-, toimisto-, yms. menoja) enintään 10 % kehittämisavustuksen piiriin hyväksyttävistä menoista. Yleiskustannuksia hyväksytään tuen piiriin vain poikkeustapauksessa.

Toimintaympäristön kehittämisavustusta voidaan myöntää enintään 80 % hankkeen hyväksyttävistä menoista. Ohjeellinen tukitaso on kuitenkin alhaisempi, eli esim. 50 – 70 %.

4.5. Energiatuet

Työ- ja elinkeinoministeriön ja TE-keskusten myöntämä energiatuki on harkinnanvarainen valtionavustus, jolla pyritään ohjaamaan energiantuotannon ja käytön valintoja sellaiseen suuntaan, joka tuottaa vähemmän hiilidioksidia. Tällä tarkoitetaan pääosin uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja energiansäästöä. Valtioneuvoston asetukseen 1313/2007 perustuvaa energiatukea voivat saada yritykset ja yhteisöt. Avustuskelpoisia yhteisöjä ovat esim. kunnat, seurakunnat ja säätiöt. Tukea ei myönnetä asuinkiinteistöille, valtion laitoksille, maataloille eikä yksityishenkilöille.

Energiakatselmuks

Hyväksytyjen asiantuntijoiden suorittamiin energiansäästöselvityksiin, ns. Motiva-katselmuksiin, on mahdollista myöntää tukea. Näihin energiakatselmuksiin myönnettävä tuki voi olla enintään 40 % asiantuntijakustannuksista.

Energiainvestoinnit

Energian säästöä ja kotimaisten energialähteiden hyödyntämistä edistäviin investointeihin on mahdollista hakea tukea, joka enimmillään voi olla 30 %. Työ- ja elinkeinoministeriön ja Elinkeinoelämän keskusliiton väliseen energiansäästösopimukseen liittyneet yritykset voivat hakea tukea myös tavanomaisiin energiansäästöinvestointeihin. Silloin tukitaso on enintään 20 %.

Lisätietoja työ- ja elinkeinoministeriön energiarahoituksesta saa ministeriön kotisivuilta www.tem.fi.

Energiarahoitusta koskeva hakemus jätetään hakemuksen ohjeissa mainittuine liitteineen sille TE-keskukselle, jonka alueella hakija toimii. TE-keskus toimittaa ministeriön päätösvaltaan kuuluvat hakemukset eteenpäin ministeriön energiaosastolle.

4.6. Kyläkauppatuki

Avustus on tarkoitettu kyläkaupoille, jotka sijaitsevat haja-asutusalueilla ja joiden myyntipinta-ala on alle 400 m² sekä päivittäistavaroiden vuosimyynti alle kaksi miljoonaa euroa. Avustusta voidaan myöntää investointiin, jonka arvioidaan parantavan tai monipuolistavan kyläkaupan palveluja. Avustus voi olla enintään 40 % investointikustannuksista. Tätä avustusmuotoa on mahdollista myöntää enintään vuoden 2011 loppuun.

4.7. Valmistelurahoitus

(avustus tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiden valmisteluun)

Pk-yritysten kehittämis- ja selvityshankkeiden valmisteluun tarkoitettu valmistelurahoitus myönnetään esimerkiksi ulkopuolisen asiantuntijatahon tekemiin selvityksiin, strategian laadintaan, kansainvälisten projektien valmisteluun ym. Avustusta myönnetään enintään 70 % hankkeen hyväksyttävistä kustannuksista, kuitenkin enintään 15 000 euroa.

5. RAHOITUKSEN HAKEMINEN

TE-keskuksen myöntämä kehittämisavustus on harkinnanvaraista avustusta. Tuen ehtojen moninaisuuden sekä käytettävissä olevien määrärahojen rajallisuuden vuoksi **yrityksiä kehoitetaan aina ottamaan yhteyttä TE-keskuksen yritystutkijoihin ennen tukihakemuksen laatimista** hankkeen rahoitusedellytysten selvittämiseksi. Maaseudulla toimivat alle 10 henkeä työllistävät yritykset sekä maataloustuotteiden ensiasteen jalostajat voivat hakea tukea TE-keskuksen maaseutuosastolta ja muut yritykset TE-keskuksen yritysosastolta. Avustusten suuntaamisessa noudatetaan lisäksi Varsinais-Suomen TE-keskuksen maakunnallisia ja seutukunnallisia rahoituslinjauksia (katso kohta 8.).

Kehittämisavustuksen hakeminen on jatkuvaa ja hakemuslomakkeet liitteineen toimitetaan sille TE-keskukselle, jonka alueella hanke toteutetaan. Rahoitushakemus jätetään TE-keskuksen kirjaamoon ennen hankkeen käynnistämistä. Hakemuksen jättöpäiväksi katsotaan se päivä, jolloin hakemus on saapunut TE-keskukseen. Mikäli toteutettava hanke sijaitsee tukialueella II, voidaan hanke käynnistää vasta sitten, kun hakija on vastaanottanut TE-keskuksen lähettämän saapumisilmoituksen.

Hakemukset toimitetaan osoitteella:

Varsinais-Suomen TE-keskus
Yritysosasto
PL 236, 20101 Turku

Käyntiosoitteemme Turussa:

Ratapihankatu 36, 2. krs.

Avoimna arkisin klo 8.00 – 16.15

Hakemuslomakkeet löytyvät TE-keskuksen kotisivuilta www.te-keskus.fi kohdasta lomakkeet. Tarvittavat tiedot ja liitteet vaihtelevat hieman tukimuodosta riippuen (ohjeita löytyy myös lomakkeista). Seuraavassa on ohjeita kehittämisavustushakemuksen tekemiseksi:

Hakemuslomakkeen allekirjoittaa sellainen henkilö, jolla on virallinen allekirjoitusoikeus. Hakemuksen liitteinä toimitetaan seuraavat asiakirjat:

1. **Hankesuunnitelma** on vapaamuotoinen kuvaus toimenpiteistä, joihin haetaan rahoitusta. Hankesuunnitelman on oltava yksityiskohtainen ja sen on vastattava mm. seuraaviin kysymyksiin:
  - mitkä ovat hankkeen konkreettiset tavoitteet
  - mistä erillisistä toimenpiteistä hanke koostuu ja mikä on kunkin toimenpiteen sisältö
  - mitkä ovat hankkeen menot eriteltyinä osa-alueittain tai toimenpiteittäin
  - mitkä ovat hankkeen vaikutukset yrityksen toimintaan
  - mikä on hankkeen aikataulu

2. **Tilinpäätökset** kahdelta edelliseltä tilikaudelta (tuloslaskelma, tase, tilinpäätöksen liitetiedot, tilintarkastus- ja toimintakertomus) mikäli hakija on toimiva yritys. Jos hakijayritys kuuluu konserniin, tarvitaan myös konsernitilinpäätös.
3. **Tulos- ja rahoitussuunnitelma** (esim. Yritystutkimusneuvottelukunnan lomakkeet T2 ja T4, jotka löytyvät TE-keskuksen kotisivujen kautta).
4. Hankittavien ulkopuolisten asiantuntija- ja muiden palvelujen (esim. konsultointi) tulee yleensä perustua kirjallisiin tarjouksiin, joista liitetään **tarjouskopioid** hakemuksen yhteyteen. Mikäli jostakin avustuksen piiriin esitettävästä palvelusta ei ole tarjous, on hankesuunnitelmassa syytä mainita miksi tarjousta ei ole.
5. Mikäli hankkeeseen kuuluu matkoja, on matkakustannusten lisäksi esitettävä **matkasuunnitelma**, eli matkojen kohteet ja tarkoitus.

Hankesuunnitelmassa ja muissa hakemukseen kuuluvissa liitteissä tulee olla päiväys ja allekirjoitus.

Hakemuksen jättäminen täydellisenä kaikkine liitteineen on paras keino nopeuttaa käsittelyä!

6. AVUSTUKSEN MAKSAMINEN

Myönnetty kehittämisavustus haetaan maksuun päätöksen mukana tulleilla maksatuslomakkeilla asianmukaisine liitteineen (mm. hankkeen projektikirjanpitoon perustuva menoerrittely). Lomakkeet löytyvät myös TE-keskuksen Internet-sivuilta. Avustus maksetaan toteutuneiden ja kirjanpitoon perustuvien nettomääräisten menojen perusteella, mikäli päätöksen pohjana olleet myöntämisedellytykset ovat maksatusvaiheessa edelleen olemassa. Avustuksen kohteena olevan esineen, palvelun tai muun suorituksen on oltava maksettu ja toimitettu avustuksen saajalle ennen kuin maksatusta voidaan hakea. Maksatukseen voidaan hyväksyä vain avustuspäätöksen mukaisia menoja, jotka ovat syntyneet myöntöpäätöksessä mainittuna toteutusaikana. Avustus maksetaan tuen saajan tilille yleensä yhdessä tai kahdessa erässä, ellei TE-keskuksen kanssa ole toisin sovittu.

7. PAIKALLA VARMENTAMINEN

EU-osarahoitteiset rahoituspäätökset tarkastetaan komission sääntöjen mukaisesti tarkemmin, eli suoritetaan ns. paikalla tapahtuva varmentaminen ennen avustuksen loppuerän maksamista. Tämä tarkoittaa, että varmistuksen suorittaja tulee yritykseen ja toteaa avustuksen piirissä olevien hankintojen olemassaolon, sekä käy läpi yrityksen projektikirjanpidon ja toteaa hankinnat maksetuiksi. EU-osarahoitteisten päätösten kohdalla on myös syytä ottaa huomioon päätöksessä mainittu asiakirjojen säilyttämisvelvollisuus, joka voi olla pitempi kuin suomalainen kirjanpitolainsäädäntö edellyttää.

8. PAINOPISTEET JA TUEN KOHTEET SEUTUKUNNITTAIN

Yrityksen kehittämisavustus, johon voi kuulua sekä aineellisia investointeja että aineettomia kehittämistoimenpiteitä, suunnataan pääsääntöisesti pk-yrityksille. Painopiste on pienten ja keskisuurten yritysten hankkeiden rahoituksessa. Maaseudulla sijaitsevien mikroyritysten (alle 10 henkilöä työllistävät yritykset) hakemukset käsitellään ensisijaisesti TE-keskuksen maaseutuosastolla. Käyttöomaisuusinvestointeja on mahdollista sisällyttää tuen piiriin tukialue II:een kuuluvissa kunnissa ja kuntaosissa, sekä kunnissa jotka kuuluvat haasteellisiin alueisiin. Muualla Varsinais-Suomessa tuetaan ainoastaan pk-yritysten kehittämistoimenpiteitä.

Kehittämisavustuksen piiriin hyväksyttävät kustannukset ja tukitaso määräytyvät mm. yrityksen sijainnin ja koon perusteella. Tämän lisäksi TE-keskus on määrärahatilanteen takia joutunut tekemään eräitä muita tiukentavia rahoituslinjauksia.

Varsinais-Suomessa noudatettavat päälinjaukset ovat seutukunnittain seuraavat:

Turunmaan seutukunta

Turunmaan alue, Paraisten keskustaosia lukuun ottamatta, kuuluu (haasteellisena) saaristoalueena II tukialueeseen (ks. Valtioneuvoston asetus saaristokunnista ja -osista 1212/2003). II tukialueella voidaan hyväksyä tuen piiriin niin kone-, laite-, kuin toimitilojen rakennuskustannuksia sekä kehittämistoimenpiteitä. Paraisten tukialue II:een kuulumattomilla alueilla myönnetään tukea ainoastaan kehittämistoimenpiteisiin. Kohderyhmänä seutukunnassa ovat 10 henkilöä tai enemmän työllistävät kasvuhakuiset pk-yritykset. Mikäli hakijana on innovatiivinen tai kansainvälistyvä yritys voi myös mikroyritys tulla kysymykseen.

Turunmaan seutu on mukana ns. seutuyhteistyökokeilussa. Yritystukien osalta tämä tarkoittaa, että seutukunnalla on oikeus antaa lausunto alueensa yritysten rahoitushakemuksista.

Vakka-Suomen seutukunta

EAKR-ohjelmassa vuosille 2007–2013 Vakka-Suomen seutukunta on määritelty haasteelliseksi alueeksi. Alueella voidaan rahoittaa kone- ja laitehankintoja, toimitilojen rakennuskustannuksia, sekä muita kehittämistoimenpiteitä. Seutukunta kuuluu III tukialueeseen, mutta on huomioitava, että saaristokunta Kustavi ja seutukunnan eräiden muiden kuntien saaristo-osat (VN asetus 1212/2003) kuuluvat tukialue II:een. Kohderyhmänä seutukunnassa ovat 10 henkilöä tai enemmän työllistävät kasvuhakuiset pk-yritykset, sekä innovatiiviset tai kansainvälistyvät mikroyritykset.

Loimaan seutukunta

Loimaan seutukunta on niin ikään määritelty haasteelliseksi alueeksi ja kuuluu III tukialueeseen. Pääkohderyhmänä on 10 henkilöä tai enemmän työllistävät ja kasvuhakuiset pk-yritykset. Avustusta voidaan myöntää kone- ja laitehankintoihin, toimitilojen rakennuskustannuksiin, sekä kehittämistoimenpiteisiin. Myös innovatiiviset ja kansainvälistyvät mikroyritykset voivat tulla kysymykseen.

Salon ja Turun seutukunnat

Tukialue II:een kuuluvia saaristokuntia ja kuntien saaristo-osia lukuun ottamatta Salon ja Turun seutukunnilla ei ole minkäänlaista erityisasemaa aluepoliittisella kartalla. Siksi toimintamme tällä alueella keskittyy kasvuhakuisten pk-yritysten kehittämishankkeiden rahoittamiseen. Saaristokuntien ja saaristo-osien kohdalla pätevät samat säännöt kuin Turunmaan seutukunnan

tukialue II:lla. Kaikkia seutukuntia koskevana poikkeuksena ovat innovatiiviset ja yrityshautomoiissa toimintansa aloittavat mikroyritykset, joille voidaan myöntää avustusta palkkamenoihin, asiantuntijapalvelujen käytöstä aiheutuviin menoihin sekä toimitilojen ja laitteiden vuokramenoihin.

9. MUITA LINJAUKSIA JA RAJOITUKSIA

- korvausinvestointeja ei pääsääntöisesti tueta
- vähittäiskaupoille (poikkeus kyläkauppatuki) ja yksityishenkilöille palvelua tarjoaville yrityksille ei myönnetä tukea kilpailusyistä
- ravitsemustoimintaa tuetaan vain osana laajempaa matkailuhanketta
- toimitilojen ostoista aiheutuvia kustannuksia ei hyväksytä
- sosiaali- ja terveysalan tavanomaisia investointihankkeita ei rahoiteta kilpailusyistä, vaan ainoastaan erityislaitteiden hankintaa ja toiminnan kehittämishankkeita
- maa- ja rakennusurakointiin liittyviä investointeja ei hyväksytä kilpailusyistä
- liikenteen toimialan yksittäisiä yrityshankkeita ei tueta, vaan ainoastaan useamman yrityksen yhteistyö- ja verkostoitumishankkeita
- avustus ns. muihin kehittämistoimenpiteisiin on pääsääntöisesti enintään 60.000 euroa
- olemassa olevan henkilöstön palkkakustannuksia hyväksytään tuotekehitys- ja tuotantomenetelmien kehittämishankkeissa (tunti- tai päiväkirjanpitoon perustuva palkka ilman sivukuluja) ja silloin, kun oman henkilön työpanoksella on oleellinen merkitys hankkeen toteuttamisessa
- suuret tuotekehityshankkeet ohjataan ensisijassa TE-keskuksen teknologian kehittämisosastolle (Tekesin palvelut), tämä koskee erityisesti atk-ohjelmistojen kehittämishankkeita
- kehittämisavustus uuden keskeisen avainhenkilön palkkaukseen hyväksytään enintään 12 kuukaudeksi (kuukausipalkka ilman sivukuluja)
- pienelle innovatiiviselle yritykselle, esim. uutta teknistä tai palveluinnovaatiota kehittävälle hautomoyritykselle myönnettävä avustus palkkamenoihin (ilman sivukuluja) ja muihin toimintamenoihin myönnetään enintään kahdelle henkilölle ja enintään 12 kuukaudeksi. Avustus palkkakustannuksiin myönnetään ensisijaisesti laskennalliseen palkkaan, mutta myös ennakonpidätyksen alaiseen palkkaan. Palkaksi hyväksytään enintään 2 500 euroa kuukaudessa.
- mikäli hanke ja mahdollinen tuki suhteutettuna yritystoiminnan laajuuteen jäävät pieniksi, avustusta ei myönnetä vähäisen vaikuttavuuden takia

- ostoja avustuksen hakijalta itseltään, osakkailta, saman yritysryhmän muilta yrityksiltä, tai toimivalta johdolta ei hyväksytä

10. YHTEYSHENKILÖT JA LISÄTIETOJA

Hakeminen ja päätöksenteko

Rahoituspäällikkö Allan Sundblom	040 523 0865	010 60 22571
Yritystutkija Timo Liuksila	050 395 2544	010 60 22594
Yritystutkija Markku Pohjanheimo	0400 861 287	010 60 22572
Yritystutkija Boris Vibäck	040 523 0855	010 60 22581

Maksatukset

Tarkastaja Satu Artiola	040 582 8637	010 60 22561
Tarkastaja Marjo Vihervirta	050 395 2575	010 60 22563

Hakemusten vastaanotto

Rahoitussihteeri Arja Arimaa	050 395 2578	010 60 22573
------------------------------	--------------	--------------

Teemme yhteistyötä seudullisten kehittämiskeskusten kanssa, mistä saa myös neuvoja rahoitusasioissa.